

Znamke in geografske označbe: konflikt ali soobstoj?

Konferenco je otvoril **Christian Archambeau**, izvršilni direktor EUIPO, ki je povedal, da urad v zadnjih letih na odnos med znamkami in geografskimi označbami gleda z drugačne perspektive, saj pri registraciji znamk po uradni dolžnosti preverja potencialni konflikt z geografskimi označbami.

Sledili so trije paneli, ki so obravnavali problematiko razmerja med znamkami in geografskimi označbami. **Wolf Meier-Ewert** iz Svetovne trgovinske organizacije (World Trade Organisation) je uvodoma povedal, da je bil ta odnos prvič mednarodnopravno urejen leta 1995 v Sporazumu o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, v nadaljevanju TRIPS), ki je vzpostavil načelo »prvi po času, močnejši po pravici«.

Prvi panel je bil posvečen instrumentom prava znamk, ki služijo kot alternative geografskim označbam. **Pilar Montero** z Univerze v Alicanteju je predstavila certifikacijske znamke, ki so bile na ravni EU urejene oktobra 2017, **Alexander von Mühlendahl**, odvetnik iz odvetniške družbe Bardehle Pagenberg, pa se je dotaknil kolektivnih znamk, ki po njegovem mnenju niso v konfliktu z geografskimi označbami, ampak jih velikokrat dopolnjujejo.

V drugem in tretjem panelu so različni uporabniki govorili o svojih izkušnjah v zvezi z registracijo znamk, ki so jim nasprotovale različne geografske označbe. **Elisa Zaera**, ki preverja prijave znamk Skupnosti, je predstavila proces registracije pri EUIPO in smernice urada (EUIPO Guidelines), ki so uporabnikom lahko v pomoč med drugim tudi za razrešitev omenjenega konflikta. **Lourdes Velasco** iz španskega urada za patente in znamke je opisala opozicijski postopek v Španiji na primeru poskusa registracije blagovne znamke Rioja-Cola, ki je bila zavrnjena zaradi konflikta z vinom Rioja, ki je v Španiji zaščiteno z geografsko označbo. Vidik proizvajalcev je osvetlil **Lionel Lalagüe** s konzorcija za varstvo konjaka, ki je poslušalce vodil skozi različne primere znamk, ki niso bile registrirane zaradi takšne ali drugačne uporabe besede »konjak«.

Sledila je obravnava sodb Sodišča EU, v katerih se je sodišče opredelilo do odnosa med geografskimi označbami in znamkami. Širok nabor sodne prakse je predstavil **Ignacio**

Na sedežu Urada Evropske unije za intelektualno lastnino (European Union Intellectual Property Office, v nadaljevanju EUIPO) v španskem Alicanteju je 3. in 4. oktobra 2018 potekala mednarodna konferenca z naslovom **Trade marks and geographical indications: future perspectives**. Glavni poudarek konference je bil na znamkah in geografskih označbah, odnosu med tema dvema pravicama intelektualne lastnine ter pogledih na ureditev tega področja v prihodnje.

Prihodnost znamk in geografskih označb

Ulloa Rubio, sodnik Splošnega sodišča, in med drugim izpostavil sodbo *Port Charlotte*,¹ v kateri je sodišče vino porto obravnavalo kot generičen izraz. Do sodbe je bil posebej kritičen naslednji govorec, **Alberto Ribeiro de Almeida** z Univerze Lusíada v Portu, saj naj bi sodišče v njej popolnoma prezrlo ugled in pomen te geografske označbe, kar bi lahko vodilo v njeno razvodenitev. Po njegovem mnenju EU in Sodišče EU še ne razumeta dobro posledic nezaščite uglednih geografskih označb.

V nadaljevanju je bilo govora o različnih iniciativah zaščite geografskih označb v EU in izven nje. **Antonia Gámez Moreno** iz Generalnega direktorata za kmetijstvo in razvoj podeželja pri Evropski komisiji, ki vodi enoto Azija in Avstralazija, je povedala, da si EU z bilateralnimi sporazumi prizadeva omogočiti soobstoj geografskih označb in prej registriranih znamk tudi izven njenih meja, vendar je še veliko prostora za izboljšave v sodelovanju z EUIPO. Javier Moreno, vodja službe za mednarodno sodelovanje pri EUIPO, je poudaril pomen urada kot implementacijske agencije za projekte s področja geografskih označb, ki jih financira EU. Trenutno si EUIPO prizadeva za pridobitev financiranja projekta, ki bi omogočil razvoj, promocijo in zaščito geografskih označb v Afriki in Karibih.

Na koncu je stekla še diskusija o razmerju med geografskimi označbami in znamkami na supranacionalni ravni. **Georges Vassilakis**, svetovalec za politiko kakovosti pri Evropski komisiji, je predstavil ureditev, ki jo postavlja TRIPS. Zavarovana geografska označba v skladu s sporazumom preprečuje kasnejšo registracijo enake ali podobne znamke, medtem ko je pri že registriranih znamki, ki je v potencialnem konfliktu z geografsko označbo, soobstoj odvisen od ugleda znamke.

Znamka z ugledom, ki je že bila registrirana, preprečuje zaščito geografske označbe, znamka, ki nima takšnih lastnosti, pa lahko z geografsko označbo soobstaja.

Alexandra Grazioli, direktorica lizbonskega registra pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino (World Intellectual Property Organisation, v nadaljevanju WIPO), je nato predstavila lizbonski sistem za zaščito označb porekla in geografskih označb preko enotnega postopka registracije. Ta sistem temelji na Lizbonskem sporazumu o zaščiti označb porekla in njihovi mednarodni registraciji iz leta 1958, ki ga je leta 2015 posodobil Ženevski akt o označbah porekla in geografskih označbah. Madridski sistem, ki na drugi strani ščiti blagovne in storitvene znamke, pa lahko predstavlja tudi alternativno zaščito geografske označbe. Režima pod okriljem WIPO nista v konfliktu, kar kaže primer sira Roquefort, ki je zaščiten pod obema sistemoma – kot certifikacijska znamka in kot geografska označba.

Ureditev odnosa med znamkami in geografskimi označbami v prihodnje

Drugi dan konference se je začel s panelom o zaščiti nekmetijskih geografskih označb. To področje na ravni EU ni urejeno, vendar pa TRIPS nudi določeno stopnjo varstva, je uvodoma povedal **Francis Fay**, vodja enote za geografske označbe Generalnega direktorata za kmetijstvo in razvoj podeželja pri Evropski komisiji.

Tilen Zonta, dipl. pravnik (UN), študent magistrske stopnje na PF Univerze v Ljubljani, sodelavec na Inštitutu za intelektualno lastnino

¹ Sodišče EU, zadeva EUIPO proti Instituto dos Vinhos do Douro e do Porto IP (C-56/16 P) z dne 14. septembra 2017.

Sporazum namreč v 22. členu štiti geografske označbe tako kmetijskih kot nekmetijskih proizvodov. **Valérie Marie D'Avigneau**, strokovnjakinja za intelektualno lastnino pri Evropski komisiji, je razložila, da komisija že nekaj časa preučuje možnost, da bi se področje nekmetijskih geografskih označb uredilo na ravni EU. Komisija je v zadnjih letih izvedla več študij o zaščiti nekmetijskih izdelkov z geografskimi označbami, o študiji ekonomskih vidikov take ureditve, ki se trenutno izvaja, pa je spregovorila ekonomistka **Malwina Mejer** iz Evropske komisije.

Sledil je panel, ki je obravnaval probleme izvrševanja geografskih označb v praksi. **Massimo Antonelli** iz Evropskega observatorija za kršitve pravic intelektualne lastnine pri EUIPO je izpostavil pomen enotne stopnje zaščite pravic, ki izhajajo iz geografskih označb, za njihovo izvrševanje. Ker pa je učinkovitost zelo različna po državah članicah, bi bilo v prihodnosti treba izboljšati sodelovanje

med observatorijem in nacionalnimi organi za zaščito pravic intelektualne lastnine. **Simone Calzi** s konzorcija Prosciutto di Parma je zaščito znamk in geografskih označb v EU ocenil kot zelo dobro, na drugi strani pa je lahko iskanje varstva izven EU težavno. V Kanadi na primer pršuta na tržišču niso smeli ponujati pod oznako »Prosciutto di Parma« zaradi prej registrirane znamke »Parma« in načela »prvi po času, močnejši po pravici«. Oktobra 2016 je bilateralni sporazum med EU in Kanado (CETA, Comprehensive Economic and Trade Agreement) zadevo uredil in izrecno omogočil soobstoj omenjene znamke in geografske označbe.

Dan se je zaključil z okroglo mizo o prihodnosti odnosa med geografskimi označbami in znamkami. O konkretnih predlogih ureditve tega področja so se pogovarjali različni deležniki, od uporabnikov do imetnikov pravic. **Benjamin Fontaine**, nekdanji predsednik Komiteja za geografske označbe pri ECTA (European Communities

Trade Mark Association), je sistem zaščite porekla in kvalitete proizvodov ocenil kot preveč razdrobljenega in zakompliciranega za uporabnika, zato rešitev vidi v ureditvi enotnega sistema geografskih označb na ravni EU z enim samim pristojnim organom in enotnim registrom. **Allen Johnson**, pravni svetovalec pri konzorciju Common Food Names, je izpostavil problem politiziranja geografskih označb in nezadostnih zaščitnih ukrepov na tem področju, rešitev pa vidi v bolj pragmatičnem pristopu do problematike. Na koncu je spregovoril še **Massimo Vittori**, direktor nevladne organizacije oriGIn (Organization for an International Geographical Indications Network), ki je izpostavil problem zaščite geografskih označb na internetu, kjer lahko prihaja tudi do kolizije z domenami. Zadnja beseda je pripadla **Christianu Archambeauju**, ki je zaključil, da si bo EUIPO v prihodnosti prizadeval za enotno ureditev geografskih označb, vključno z nekmetijskimi proizvodi.

Patricij Maček,

mag. prava,
sodniški pripravnik
pri Višjem sodišču
v Ljubljani

Stališča avtorja v tem prispevku niso nujno tudi stališča organa, pri katerem je zaposlen.

Toplega sončnega jesenskega popoldneva, 10. oktobra 2018, ko je bila vsa narava obarvana v tople jesenske barve, so mi v misli vdiral hladni in temačni prizori iz postapokaliptičnih filmov, za katere je značilno prikazovanje uničene, zastrupljene Zemlje in razpadajočih ostankov človeške civilizacije. Hitel sem namreč na PF Univerze v Ljubljani, na kateri je v organizaciji Srebrne katedre in študentske organizacije potekala okrogla miza z naslovom Umetna inteligenca, avtonomna orožja in možnost prevzema oblasti, ki jo je moderiral upokojeni profesor na tej fakulteti dr. Ciril Ribičič.

Umetna inteligenca in možnost prevzema oblasti

»Ali lahko umetna inteligenca prevzame oblast,«

se je med drugim vprašal profesor in predstojnik laboratorija za umetno inteligenco na Fakulteti za računalništvo in informatiko Univerze v Ljubljani **dr. Ivan Bratko**. Pojasnil je, da je bojazen, da bi se roboti zarotili proti človeštvu in z vojaško silo prevzeli oblast, tehnično in racionalno šibko utemeljena. Po njegovem mnenju je tudi konstrukt točke singularnosti, tj. trenutek, ko bo računalniška inteligenca presešla človeško, zelo slabo opredeljen in špekulativen. Prevzem oblasti s strani umetne inteligence pa naj bi

bil možen po t. i. mehki poti, za kar umetna inteligenca po prepričanju dr. Bratka ne potrebuje nasilnih robotov, temveč ji zadoščajo vodljivi ljudje. Vse to naj bi že omogočale obstoječe tehnične metode umetne inteligence. Svojo tezo je utemeljil s primerjavo v dopisnem šahu, pri katerem partije danes dejansko igrajo računalniki, saj šahisti vlečejo poteze, ki so jih pred tem izbrali računalniki, ne da bi jih igralci sploh razumeli.

»Nekaj podobnega se bo dogajalo v prihodnjih volilnih kampanjah,«

je bil jasen profesor, ki je nadaljeval:

»Ker je volilna kampanja tako kot neke vrste zapletena igra šaha, bolj zapletena kot sama šahovska igra. In resne stranke bodo pač morale uporabljati računalnike, ker sicer ne bodo imele možnosti za zmago. Strankarski voditelji bodo v teh kampanjah morali vleči poteze, ki jih je določil računalnik, in voditelji sami teh potez ne bodo razumeli. Podobno kot pri dopisnem šahu bodo tudi ti računalniki predlagali neke vrste optimalne ukrepe, ki pa jih ne bodo mogli razložiti. Te poteze bodo lahko tudi v nasprotju s političnimi programi strank in s tem bodo ti računalniki *de facto* tudi spreminjali politične programe in politične cilje teh strank.«

Ob tem je dr. Bratko opozoril, da so nekatere metode umetne inteligence nerazumljive, zlasti tiste, ki so najuspešnejše oziroma dajejo najtočnejše odločitve. Referat je sklenil z razmišljanji, kaj je treba napraviti, da umetna inteligenca ne bi po mehki poti prevzela oblasti, in sicer je po njegovem mnenju treba omejiti računalniško zbiranje osebnih podatkov, vzpostaviti učinkovite mehanizme nadzora in razviti razumljive metode umetne inteligence.

Profesor na FRI Univerze v Ljubljani **dr. Danijel Skočaj** je predstavil pri-